روزنه

نطق‌هایی که شنیده شد

● نماینده‌های مجلس در نطق‌های میان‌دستور حداقل در مقام سخن، عمدتا دنبال بیان دغدغه‌های خود هستند. از طرف دیگر، مطالبات پایگاه رأی هر نماینده و مسائل روز جامعه نیز می‌تواند عاملی تأثیرگذار در نطق‌های او باشد. قانون اساسی هم یکی از کارویژه‌های نمایندگان مردم را اظهارنظر در مسائل داخلی و خارجی در نظر گرفته است. طبق اصل ۸۴، «هر نماینده در برابر تمام ملت مسئول است و حق دارد در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهارنظر نماید»؛ بنابراین داستان مجلس دهم بدون نگاهی به نطق‌های شنیده‌شده آن، ناقص به نظر می‌رسد.

● **محمدرضا عارف:** رئیس فراکسیون امید که همواره انتقادهایی از سکوت او در مقاطع مختلف وجود داشت، سه بار در صحن مجلس نطق کرد. او در دومین نطق خود در تیر ۹۷، با اشاره به جمله‌ای از دکتر علی شریعتی گفت: «سرمایه هرکسی حرف‌هایی است که برای نگفتن دارد». او در هر سه نطق خود به مسئله حصر هم اشاره کرد. شهریور ۹۸، یعنی چند ماه قبل از اعتراض‌های آبان و ردصلاحیت‌های گسترده شورای نگهبان در انتخابات مجلس یازدهم، عارف در نطقش به «ایجاد همبستگی و وحدت ملی و فراهم‌کردن زمینه حضور و مشارکت همه اقشار و جریانات سیاسی درون نظام» اشاره کرد و گفت: «به‌طور مشخص در شرایط امروز، همبستگی و اقتدار ملی می‌تواند در سایه رفع حصر، رفع محدودیت‌ها، حل‌وفصل وضعیت پرونده‌هایی نظیر پرونده فعالان محیط زیست و اعتماد به فعالان اجتماعی و سازمان‌های مردم‌نهاد ارتقا یابد و منشور برادری و تفاهم و گفت‌وگوی ملی شکل بگیرد». این آخرین نطق محمدرضا عارف در مقام نمایندگی مجلس بود.

● **پروانه سلحشوری:** آخرین نطق پروانه سلحشوری جنجالی‌ترین نطقش بود. او در حالی پشت تریبون صحن سبزرنگ قرار گرفت که گفته بود به دلیل «ساختارهای محدودکننده» و «نظارت استصوابی» و «اتفاقات پاییز ۹۸» نمی‌تواند خودش را قانع کند که کاندیدای مجلس یازدهم شود. سلحشوری در نطق اضطراری‌اش گفت: «هم‌وطنان عزیزم، اعتراض‌های سال‌های ۷۸ و ۸۸ و همچنین دی‌ماه ۹۶ و آبان ۹۸، اعتراض‌هایی بوده که همواره مطالباتی در آن وجود داشته است؛ اما امروز معترضان اغلب جوانانی هستند که دنبال اشتغال و زندگی مطلوب انسانی و اجتماعی‌اند». سلحشوری گفت: «متأسفانه به‌جز اقلیتی برخوردار از تبعیض و امتیاز، باقی مردم را رها کرده‌ایم». تندروهای مجلس تاب تحمل پنج دقیقه نطق او را هم نداشتند و با فریاد و تجمع خواستار خاموش‌شدن صدای او بودند. بااین‌حال، سلحشوری تا پایان، نطق خود را ادامه داد و به روش حکمرانی در کشور انتقاد کرد.

● **قاسم میرزایی‌نیکو:** قاسم میرزایی‌نیکو دیگر نماینده‌ای بود که نطق‌های اصلاح‌طلبانه کم نداشت. نماینده فیروزکوه، بهمن ۹۷ در صحن مجلس گفت: «ما بدهکاریم به عدالت، به نسل پرسشگر، به تکه‌ای از تاریخ و انقلاب. ما به خودمان بدهکاریم». او خطاب به دیگر امیدی‌های مجلس هم گفت: «رفقای فراکسیون امید، ناامید نکنیم تفکر روشنفکر و پویایی را که به نام ملت و آزادی برگه‌های رأی را به نام ما انگشت زدند. ما به بیم موج سیدمحمد خاتمی و به تاریخ اصلاح‌طلبی بدهکاریم».

● **محمود صادقی:** آذر ۹۶، دو سال از مجلس دهم گذشته بود که محمود صادقی در نطقش از نمایندگان پرسید: «آیا مجلس عصاره فضائل ملت است؟ گویا ما عصاره فضائل شورای نگهبان هستیم». صادقی گفت: «ابرچالش بزرگ امروز کشور که بر چالش‌های دیگر سایه انداخته و کانون چالش‌های دیگر است، چالش در نظام کلان تدبیر و مدیریت کشور است». صادقی در نطق دیگرش بعد از اعتراض‌های آبان نیز توجهات را معطوف به صحن کرد: «امیدوارم این حوادث درس عبرتی باشد برای اصلاح سیاست‌ها و روش‌های حکمرانی. راه درست اصلاح این است که اجازه دهید نقش و کارویژه هر نهادی به‌درستی در آن نهاد ایفا شود. بگذاریم مجلس کار خود را کند؛ قانون‌گذاری و بر اجرای قانون نظارت کند و دولت در چارچوب قوانین و مصوبات مجلس اجرا کند و دستگاه‌های قضائی در چارچوب قانون به حل‌وفصل منازعات و اختلافات بپردازد».

● **غلامرضا حیدری:** بهمن ۹۸، بعد از رد صلاحیت خود، اعلام کرد در جلسه‌ای با یکی از اعضای شورای نگهبان بیش از یک ساعت درباره این نطق از او سؤال شده است. غلامرضا حیدری، نماینده تهران در نطق شهریور ۹۷ گفته بود: «مگر ما قیم جهان هستیم که می‌خواهیم بینی همه را به خاک بمالیم؟». او گفته بود: باید واقع‌بین باشیم. خود را حق مطلق ندانسته و آنچه را با فکر ما متفاوت است، باطل ندانیم». حیدری گفت: یکی از ارکان نظام، جمهوریت آن است و این موضوع به‌گونه‌ای است که ارکان دیگر به آرای عمومی اتکا دارد. جا دارد در حل بسیاری از مشکلات داخلی و خارجی، از آرای عمومی بهره ببریم. سیاسی را حل کنیم».

فسرده چند نشینی میان هستی خویش؟

امیرمحمد حسینی: داستان مجلس دهم، داستان فرازوفرود امیدهاست؛ با خیزش چهار سال قبل موج امید آغاز می‌شود و پایانش اگر زوال امید نباشد، دوران حضیض آن است. به هر روی، به قول آن شاعر بزرگ، هر حکایت دارد آغازی و انجامی و ما گمان نمی‌بردیم که آن آغاز به این انجام ختم شود. روز گذشته دفتر مجلس دهم بسته شد؛ با همان گعده‌های همیشگی در صحن و بازار عکس‌های یادگاری که داغ بود و حتی کرونا هم آن را بر هم نزد. این‌وقت‌ها همیشه کلیشه گریبان آدم را می‌گیرد. گفتم کلیشه، چون می‌خواهم بنویسم انگار اسفند ۹۴ همین دیروز بود؛ وقتی لیست‌های فراگیر، اصلاح‌طلبان را راهی بهارستان کرد، وقتی کشور در دوران پسابرجام بود و افق‌های پیش‌رو امیدوارکننده به نظر می‌رسید؛ از برنامه‌های دولت برای برون‌رفت از بحران اقتصادی گرفته تا گشایش‌های اجتماعی و سیاسی. در چنین شرایطی، اصولگرایان و پیروان پایداری، صندلی‌های سبز مجلس را به اصلاح‌طلبان واگذار کردند. اصلاحات هم که بازی را ۳۰ به هیچ برده بود، با یک برنامه ۱۲۶بندی که نامش «برجا» بود، پا به قوه مقننه گذاشت. اینجا مجال آن نیست که بگوییم چرا از آن برنامه حتی ۱۰ بندش هم اجرا نشد؛ اصلا نمی‌توانست بشود. ما این چهار سال را در جدال با ناامیدی سپری کردیم؛ آمریکا از توافق هسته‌ای خارج شد، تحریم‌ها بازگشت، اوضاع اقتصادی دگرگون شد و روزنه‌های گشایش‌های سیاسی و اجتماعی یک به یک محدود شدند. دو سال بعد، دی‌ماه که سر رسید، «دیگه تمومه ماجرا» را شنیدیم که حکایت از فرونشستن موج امید و ازبین‌رفتن سرمایه اجتماعی جریان اصلاحات داشت. آبان ۹۸، بنزین دوباره آتش به جان امید انداخت و هنوز هم آمارهای رسمی به ما نمی‌گوید در آن ماه چه گذشت. انگار در این چهار سال، هر بزنگاه و تغییری، سهمی از امیدی را که در چنته داشتیم، گرفت و برد. ما اما هر روز چشم به فردا داشتیم. به‌عنوان جزئی از سرویس پارلمان روزنامه «شرق»، باید ادعا کنم در این چهار سال سعی کردیم حلقه‌ای از زنجیره کارآمدی مجلس دهم باشیم. حداقل به قدر وسع در این راه که از مهم‌ترین کارویژه‌های رسانه است، کوشیدیم؛ ولی روزگار هر دم به ما حکم می‌کرد که «امیدوار نباش»، «کار نکن»؛ اما بگذارید من هم حکم کنم که ما نباید امیدمان را پشت این مجلس، آن رئیس‌جمهور یا میان زمین و زمان جا بگذاریم. اگر نظرگاه ما در هر مقطعی فقط کمی آمیخته به تاریخ باشد، امید را به این سادگی‌ها گم نمی‌کنیم. شاید چندان مهم نیست که جریان اصلاحات در راهبردها و نحوه مواجهه با حاکمیت اختلاف نظر داشته باشد و اصلاح‌طلبان فعلا درگیر جدال لفظی با خود باشند. مهم این است که ما در چارچوب امکان‌ها، بهترین ممکن خودمان باشیم و به موفقیت‌های هرچند کوچک دل خوش کنیم.

انگار روی سخن مولانا از پس هشت قرن پیش با ماست که می فرماید: «فسرده چند نشینی میان هستی خویش؟».

نگاهی به ۴ سال قانون‌گذاری مجلس دهم

به پایان آمد این مجلس

علی لاریجانی دیروز وقتی زنگ اختتامیه را به صدا درآورد با همان طمأنینه همیشگی خود گفت: «در تو پایان نیست، آغاز دگر باید تو را».

مجلس دهم خرداد ۹۵ آغاز به کار کرد. در این گزارش، نگاهی به عملکرد این مجلس از چند منظر داریم و فعالیت سه چهره برجسته‌تر آن را مرور می‌کنیم. در ادامه گفتارهایی از نعمت احمدی، حقوق‌دان و ناهید توسلی، پژوهشگر حوزه زنان را نیز در بررسی عملکرد مجلس دهم می‌خوانید.

امید تا دم درِ مجلس بود

از مجموع ۲۹۰ نماینده، ۱۲۶ نفر با فهرست فراگیر اصلاح‌طلبان، ۸۱ کاندیدا با فهرست فراگیر اصولگرایان و باقی نمایندگان از احزاب اعتدال‌گرای نزدیک به دولت و اقلیت‌های مذهبی تشکیل شدند. آمار و اعداد گویای این بود که اصلاح‌طلبان می‌توانند فراکسیون اکثریت مجلس را تشکیل دهند؛ اما واقعیت لیست‌های ائتلافی خیلی زود خود را به اصلاح‌طلبان نشان داد و عده‌ای از همان آغاز راه، خود را جدا کردند؛ درست وقتی فراکسیون «امید» که محمدرضا عارف، سرلیست اصلاح‌طلبان، وعده تشکیل آن را داده بود، تشکیل جلسه داد. پیش از این، اصولگرایان به فراکسیون ولایی پیوسته بودند و تشکیل فراکسیون جدید به وسیله جداشدگان از «امید»، به معنای ازبین‌رفتن اکثریت مطلق بود. فراکسیون «مستقلین ولایی» معادلات مجلس دهم را به هم ریخت تا دیگر هیچ‌یک از جناح‌ها امکان تصاحب اکثریت مجلس را نداشته باشند. این فراکسیون با ۴۰ عضو کار خود را آغاز کرد و بعد از یک سال، به گفته سخنگوی آن، ۸۰ نماینده به آن پیوسته بودند. انتقادها به جداشدگان از امید سرازیر شد؛ اما آنها معتقد بودند لیست امید تا «دم درِ مجلس» بوده است. چند نفر از نمایندگان نیز تا پایان، عضو هیچ‌یک از فراکسیون‌های مجلس دهم نشدند. هرچند به دلیل اعلام‌نشدن فهرست اعضا از سوی فراکسیون‌ها، نمی‌توان آمار دقیقی از نمایندگان به تفکیک فراکسیون‌ها به دست آورد؛ اما به صورت تقریبی می‌توان گفت در مجلس دهم، فراکسیون امید نزدیک به صد عضو و مستقلین و ولایی‌ها هریک حدود ۸۰ عضو داشتند.

رئیس تغییر نمی‌کند

اولین صحنه رقابت مجلس دهم بر سر کرسی ریاست آغاز شد. با این‌حال، هیئت‌رئیسه مجلس دهم برای سه سال شاهد جابه‌جایی‌های اندکی بود. علی لاریجانی چهار سال رئیس ماند تا در حضور ۱۲ساله خود در بهارستان، تنها به صندلی ریاست مجلس تکیه زده باشد. در همه این سال‌ها، فقط محمدرضا عارف، رئیس فراکسیون امید در مجلس دهم بود که کمی به فضای انتخابات ریاست مجلس رنگ‌وبوی رقابتی داد. عارف در سال اول در انتخابات هیئت‌رئیسه موقت شرکت کرد؛ اما فقط ۱۰۳ رأی داشت. همین باعث شد امیدی‌ها بر کرسی‌های دیگر در هیئت‌رئیسه متمرکز شوند و عارف حتی کاندیدای ریاست نباشد. سال سوم عارف در دوره اول با ۱۱۴ رأی از علی لاریجانی با ۱۰۱ رأی و حمیدرضا حاجی‌بابایی، رئیس فراکسیون ولایی، با ۵۴ رأی پیشی گرفت. به همین دلیل طبق آیین‌نامه داخلی مجلس، انتخابات به دور دوم کشیده شد. درحالی‌که رئیس فراکسیون امید در آستانه ریاست مجلس قرار داشت، حاجی‌بابایی به صورت ناگهانی از انتخابات ریاست مجلس کنار کشید تا لاریجانی با ۱۴۷ رأی صندلی ریاست را از دست ندهد. بعدها گفته شد کناره‌گیری حاجی‌بابایی بعد از تماسی ناگهانی اتفاق افتاده است؛ آن‌هم در حالی که او به صراحت اعلام کرده بود به‌هیچ‌وجه از انتخابات کنار نمی‌کشد. حتی بعد از برگزاری دور دوم نیز ۱۰ رأی به آرای عارف اضافه شده بود و مشخص می‌کرد که تصمیم حاجی‌بابایی فراکسیونی نبوده است. عده‌ای می‌گفتند که قرار نبود عارف رئیس قوه مقننه باشد. تلاش‌های امیدی‌ها در سال آخر مجلس دهم نیز کارساز نبود و تنها دو نماینده بیشتر از سال اول به ریاست عارف رأی دادند. همین‌جا بود که او در مقام رئیس شورای سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان، از «پایان راه ائتلاف» سخن گفت؛ اما علی مطهری که کرسی ریاست سه‌ساله‌اش در نتیجه ائتلاف مستقلین با ولایی‌ها از دست رفته بود، نظر دیگری داشت. او این اتفاق را نتیجه کینه سران فراکسیون امید از سران مستقلین و برعکس می‌دانست چراکه امیدی‌ها برای سه سال نایب‌رئیس اول و دوم مجلس بودند. بااین‌حال، سال آخر فقط مسعود پزشکیان نایب‌رئیس اول ماند و مطهری نایب‌رئیسی را به نماینده نزدیک به پایداری، یعنی عبدالرضا مصری واگذار کرد؛ مستقلین این بار برای حفظ لاریجانی به سوی ولایی‌ها غلتیده بودند. عارف هم اعتقاد داشت که اصلاح‌طلبان باید با هویت مستقل در این انتخابات شرکت کنند و این پیام قابل تعمیم به انتخابات مجلس یازدهم بود. البته امیدی‌ها در جایگاه هیئت‌رئیسه مجلس در طول چهار سال حداقل سه کرسی ازجمله نایب‌رئیسی را حفظ کردند. ولایی‌ها اما با وجود تعداد کمتر در صحن، در سال دوم شش کرسی و سال سوم و چهارم پنج کرسی را در اختیار داشتند.

مستقلین چطور معادلات را رقم می‌زدند؟

امیدی‌ها در سال آخر اذعان کردند قافیه کمیسیون‌ها را در همان روزهای نخست تا حدودی باخته‌اند؛ هنگامی که به گفته آنها تقسیم‌بندی نمایندگان برای حضور در کمیسیون‌ها به صورت مهندسی‌شده انجام شد. نقش فراکسیون مستقلین در رأی‌گیری‌های مجلس تعیین‌کننده بود و کمیسیون‌های مجلس دهم نیز از این قاعده مستثنا نبودند چراکه دو فراکسیون امید و ولایی مواضع مشخصی در عرصه‌های مختلف داشتند اما رویکرد مستقلین به فراخور موضوعات تغییر می‌کرد و بنابراین متمایل به ولایی یا امید می‌شد. در کمیسیون آموزش و تحقیقات، عارف فقط در سال سوم رئیس بود؛ کمیسیونی ۲۳نفره که ۱۰ عضو امیدی داشت و ۱۰ عضو اصولگرا و سه عضو دیگر مستقل بودند. غیر از سال سوم، محمدمهدی زاهدی، وزیر و سفیر دولت‌های نهم و دهم، رئیس این کمیسیون بود. ریاست کمیسیون فرهنگی هم در سال اول، دوم و آخر بین ولایی‌ها جابه‌جا شد. فقط در سال سوم اعضای فراکسیون امید به هیئت‌رئیسه این کمیسیون رسیدند؛ احمد مازنی رئیس و فاطمه ذوالقدر نایب‌رئیس شد. هشت نفر از اعضای این کمیسیون از فراکسیون امید و هشت نفر دیگر ولایی‌های نزدیک به جریان پایداری بودند. به این ترتیب، رأی نهایی این کمیسیون ۱۷نفره را یک نفر صادر می‌کرد؛ غلامرضا کاتب، عضو فراکسیون مستقلین. ریاست کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس نیز در چهار سال مجلس دهم با الهیار ملکشاهی، نماینده اصولگرا بود. در کمیسیون امور داخلی و شوراها هم محمدجواد کولیوند، نماینده اصولگرا، برای سال چهارم رئیس ماند؛ اعضای فراکسیون امید در این فراکسیون ۱۰ نفر بودند. کمیسیون اجتماعی دیگر جایی بود که نمایندگان اقلیت مستقل بین دو فراکسیون امید و ولایی در نوسان بودند. ریاست این کمیسیون سه سال با سلمان خدادادی، نماینده ولایی مجلس دهم بود و در سال آخر هم به دیگر نماینده اصولگرا، یعنی عبدالرضا عزیزی رسید. رأی زهرا ساعی، نماینده تبریز و سمیه محمودی، نماینده شهرضا و عزیزی، نمایندگان فراکسیون مستقلین این کمیسیون، بین ۱۰ نماینده امیدی و ۱۰ نماینده ولایی تعیین‌کننده بود. نمایندگان اصولگرا ریاست کمیسیون انرژی را هم در چهار سال مجلس دهم بر عهده داشتند و اصلاح‌طلبان در این کمیسیون هم در اقلیت بودند.

البته «امید» بازنده همه کمیسیون‌ها نبود؛ آخرین تغییر مجلس دهم در کمیسیون اقتصادی، به سود امیدی‌ها بود؛ آن‌هم در کمیسیونی که آنها در اکثریت نبودند؛ الیاس حضرتی توانست بر صندلی ریاست آن بنشیند. پیش از او محمدرضا پورابراهیمی، نماینده ولایی کرمان، برای سه سال ریاست این کمیسیون را بر عهده داشت. علی نوبخت، نماینده امیدی، سه سال رئیس کمیسیون بهداشت و درمان بود و نمایندگان اصولگرا فقط یک سال ریاست آن را بر عهده داشتند. غلامرضا تاجگردون، نماینده اصلاح‌طلب، در کمیسیون برنامه‌وبودجه چهار سال جای داشت و ریاست کمیسیون کشاورزی مجلس نیز برای سه سال در اختیار امیدی‌ها باقی ماند.

سیاست خارجی در مجلس دهم

وزیر خارجه بیش از هر وزیر دیگری برای پاسخ به سؤال‌های نمایندگان به صحن و کمیسیون‌های مجلس فراخوانده شد؛ اما کنش‌های نمایندگان مجلس دهم در حوزه سیاست خارجی در حدود اظهارنظر و تذکر بود، هرچند در آخرین روزها «طرح مقابله با اقدامات خصمانه رژیم صهیونیستی» تصویب شد که بیشتر جنبه توصیه‌ای داشت؛ اما کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مجلس دهم بعد از ۱۴ سال تغییراتی در هیئت‌رئیسه خود داشت؛ حشمت‌الله فلاحت‌پیشه به ریاست ۱۴ساله علاءالدین بروجردی بر این کمیسیون خاتمه داد. او از جمله معدود نمایندگانی بود که عضو هیچ‌یک از فراکسیون‌های سیاسی مجلس دهم نبود؛ اما فلاحت‌پیشه هم فقط یک سال دوام آورد و سال آخر عرصه را به مجتبی ذوالنور، نماینده نزدیک به جریان پایداری و منتقد سرسخت دولت، واگذار کرد؛ غیبت یک عضو و درگذشت یکی دیگر از اعضای امیدی کمیسیون در رأی‌گیری پایانی بی‌تأثیر نبود. آتش‌زدن برجام، دویدن پی امضا برای طرح عدم کفایت رئیس‌جمهوری در راهروهای مجلس، مخالفت سرسختانه با لوایح مرتبط با FATF و طوماری از ادعاهای تکذیب‌شده علیه دولت، بخشی از دوران نمایندگی مجتبی ذوالنور بود. نماینده قم در مجلس دهم چند بار هم برای ریاست کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی خیز برداشت و سرانجام سال آخر به کرسی ریاست تکیه زد. ذوالنور از نمایندگان نزدیک به جریان پایداری در مجلس محسوب می‌شد و در مجلس دهم هرجا جنجالی اتفاق افتاد، پای او در میان بود. بااین‌حال خط‌مشی او هنگامی که به ریاست کمیسیون امنیت ملی رسید، دچار تغییراتی شد. ذوالنور مواضع متعادل‌تری اتخاذ کرد و حتی گفته‌هایش درباره برجام با وزارت خارجه چندان متفاوت نبود. او در مقام رئیس کمیسیون و در بحبوحه تنش میان ایران و انگلیس با «راب مکر»، سفیر انگلیس در ایران، دیدار کرد. عکسی که از این دیدار منتشر شد، او را در حال لبخند و فشردن دست سفیر انگلیس نشان می‌داد و این اتفاق منجر به سیل انتقادها به او شد. او همان نماینده‌ای بود که صبح بیستم آبان ۹۸ بیانیه‌ای بدون امضا روی میزهای نمایندگان گذاشته بود؛ بیانیه‌ای که یک طرف آن سخنان رئیس‌جمهوری در یزد درباره موضوع ۱۸ میلیارد دلار و طرف دیگر سخنان مقام معظم رهبری بود. او نوشته بود براساس قانون مجازات اسلامی باید علیه رئیس‌جمهوری اعلام جرم شود. ظهر همان روز، وقتی مشخص شد توزیع بیانیه کار او بوده است، در راهروی بیرون صحن مجلس و در میان خبرنگاران به‌صراحت گفت: «وظیفه من به‌زیرکشیدن آقای رئیس‌جمهور است که این‌قدر پدر مردم را از نظر اقتصادی درآورده».

چهره‌های مجلس دهم که پارلمان را ترک می‌کنند

محمدرضا عارف: بعد از چهار سال گفت: «خارج از مجلس بهتر می‌توان انجام وظیفه و کمک کنم». اینکه از بهارستان دوباره به دانشگاه کوچ می‌کند یا افق‌های دیگری برای حضور در عرصه سیاست برای خود متصور است، مشخص نیست. عارف در تمام چهار سال نمایندگی‌اش، متفاوت از دیگر نماینده‌های مجلس بود. نماینده‌ها اغلب در صحن شناور بودند؛ اما او عموما در همان جایگاه همیشگی‌اش، صندلی شماره ۱۸۴، نشسته بود و مشغول صحبت با چند نماینده دیگر دیده می‌شد. فعالیت او در صحن به سه نطق میان‌دستور محدود ماند. خودش گفته بود وقتی «وزرا جواب تلفنم را می‌دهند و من در این تماس‌ها می‌توانم مشکلی را حل کنم، چرا باید از طریق تریبون علنی مجلس با او صحبت کنم؟». او دو سال قبل از ورود به مجلس، در آستانه رسیدن به پاستور بود؛ درحالی‌که کاندیدای جریان اصلاحات محسوب می‌شد و از سرمایه اجتماعی مطلوبی هم برخوردار بود، در روزهای پایانی به توصیه رئیس دولت اصلاحات از انتخابات کنار کشید تا حسن روحانی به ریاست‌جمهوری برسد. بعد از گذشت شش سال هنوز حرف‌وحدیث‌های زیادی درباره این کناره‌گیری وجود دارد. هرچه بود، عارف دو سال بعد با عزم ریاست مجلس به قوه مقننه پا گذاشت؛ اتفاقی که رخ نداد و هر سالی که از مجلس دهم گذشت، هجمه‌ها و انتقادهای بیشتری به فراکسیون امید و شأن مدیریت او وارد شد. به نظر می‌رسید فراکسیون امید چندپاره است و انسجام لازم را برای پیشبرد اهداف خود ندارد. عده‌ای این انسجام‌نداشتن را مدیریت عارف و برخی بی‌برنامگی در سطح کلان اصلاح‌طلبان می‌دانستند.

نبود احزاب ریشه‌دار و قدرتمند به‌عنوان پشتوانه فراکسیون، عامل دیگری بود که برای ناکامی‌های امید در مجلس مورد توجه قرار گرفت. البته فراکسیون امید خود را ناکام تمام‌عیار مجلس دهم نمی‌دانست؛ از دستاوردهایی که عارف هم چند بار به آن اشاره کرد، حضور اصلاح‌طلبان در هیئت نظارت بر پنجمین انتخابات شوراهای شهر و روستا بود؛ انتخاباتی که به گفته بهرام پارسایی، نماینده شیراز و عضو این هیئت، کمترین میزان رد صلاحیت در آن اتفاق افتاد. هر پنج عضو این هیئت، یعنی پارسایی، محمدجواد کولیوند نماینده البرز، قاسم میرزایی‌نیکو، محمد محمودی‌شاه‌نشین نماینده شهریار و فرهاد تجری نماینده قصرشیرین، در انتخابات مجلس یازدهم رد صلاحیت شدند.

ادامه در صفحه ۶

الو شرق ۸۸۹۴۸۲۷۳

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **بیرون‌بَر:** برخی اغذیه‌فروشی‌ها در ماه مبارک رمضان برای رفاه حال بیماران یا مسافران با مجوز از اماکن نیروی انتظامی فعالیت دارند و به‌اصطلاح غذای بیرون‌بَر دارند. آیا از سوی بازرسان بهداشت برای اطمینان از کیفیت و سالم‌بودن مواد غذایی و بهداشت فردی کارکنان، نظارتی می‌شود؟

شیوا احمدی

● **تحریم اقتصادی، گرانی و گوشی‌قاپی:** تحریم‌های اقتصادی باعث افزایش قیمت تلفن همراه می‌شود. این مسئله گرانی گوشی بر سارقان هم بی‌تأثیر نبوده و آنها در یک چشم به‌هم‌زدن اقدام به گوشی‌قاپی می‌کنند و متواری می‌شوند. بارها در خیابان پیروزی تهران این اتفاق رخ داده است. مردم هنگام مکالمه با تلفن همراه بیشتر مراقب باشند مبادا توسط گوشی‌قاپان حرفه‌ای مورد تهاجم قرار گیرند. نیروی انتظامی، به‌ویژه رؤسا و مأموران کلانتری‌ها هم برای پیشگیری از سرقت تلفن همراه چاره‌ای بیندیشند.

سعید مشتاقی

● **اطلاع‌رسانی به قوه قضائیه و نیروی انتظامی:** خیابان آب‌موتور، منشعب از بلوار پاسدار گمنام، منطقه ۱۴ تهران با اینکه یک‌طرفه است، در روزهای گذشته (۲۱ اردیبهشت)، بعدازظهر یک دستگاه خودروی پژو ۲۰۶ بدون توجه به تابلوی نصب‌شده و با سرعت غیرمجاز در حال رانندگی بود، برای موتورسواری مزاحمت ایجاد کرد و با او درگیر شد، به‌طوری‌که موتورسیکلت‌ران بیهوش شد. مردم با اورژانس تماس گرفتند و به بیمارستان منتقل شد. به منظور اطلاع مسئولان برای رسیدگی به تخلفی که از سوی راننده پژو ۲۰۶ انجام و همان شب متواری شد. یک روز پس از حادثه، راننده پژو به همان محل و به خانه پلاک ۲۸ رفت. امیدوارم با اطلاعاتی که در اختیار روزنامه گذاشتم، موضوع از طریق قوه قضائیه و نیروی انتظامی پیگیری و راننده پژو ۲۰۶ و همراهانش که موتورسوار را کتک زدند، به سزای اعمالشان برسند.

یک مخاطب

● **خیابان یا نمایشگاه میوه‌فروشان؟** خیابان شهرزاد منطقه ۱۵ تهران به نمایشگاه میوه‌فروشان تبدیل شده است. آیا رانندگان باید پرواز کنند؟

علی خاطری